

Bogorodičine slike, legende i čuda u Boki Kotorskoj u ranom novom vijeku

U tekstu se prikazuju dvije Bogorodičine ikone iz Boke Kotorske - **Gospa od Škrpjela i Gospa iz Prčnja** - njihova ikonografija, stil, legende oko njih satkane i čuda koje su počinile. **Objašnjava se kako su ta predanja iskorištena u procesu konstituiranja integriteta gradova i čitave regije.** Prati se proces oblikovanja Bogorodičinih ikona kao središta devocionalnog, socijalnog i političkog sustava komune. **Obje ikone imale su jednaku želju da napuste svoja sigurna utočišta: prčanjnska Gospa dobija noge i moć da ode iz privatnoga prostora, a Gospa iz Perasta doplovljava morem s Istoka, napušta građanski dom i župnu crkvu, prateći svoju neopozivu želju da se nastani u novom prostoru.** Obje ikone prolaze kroz razne nedaće i završavaju svoja putovanja na mjestima podignutim ili rekonstruiranim upravo za njih: crkva u brdu iznad Prčnja obnovljena je iste godine kad je u nju kročila ikona, a hrid ispred Perasta izrasla je u umjetni otok s crkvom koja čuva ikonu. Ipak, dvije bokeljske Gospe različito su štovane i "korištene". **Dok je nastanak kulta Gospe od Škrpjela bio oficijelno utemeljen i počiva na herojskom i maskulinom, formiranje kulta Gospe iz Prčnja oslanjalo se na privatni i ženski princip.** Hodegitrija, poput njenog konstantinopolskog arhetipa, izborila se za najvažniju ulogu - zaštitnice Perasta i cijele Boke, jer je bila sposobna da se bori i zasipa pepelom oči neprijatelja. **Nježna Eleousa iz Prčnja** provela je godine čineći čuda u kući patricija, da bi se, u punoj snazi, odrekla svog okrilja i otišla u javni prostor. **Kompleksna povezanost ikonografskih, društvenih i političkih segmenata** ukazuje na dosljedno sproveden proces oblikovanja kulta Bogorodičinih ikona u Boki Kotorskoj. Ovaj proces zasnovan je na post-tridentskim pravilima i prihvaćenim modelima, ali i na kreativnosti utemeljenoj na lokalnim karakteristikama i okolnostima.